

امپریالیزم به مثابه بالاترین مرحله ی سرمایه داری (رساله ی عامه فهم)^۱

پیش گفتار لنین

رساله ای که از نظر خواننده می گذرد در بهار سال ۱۹۱۶ در زوریخ به توسط نگارنده به رشته تحریر در آمد. طبیعی است که در شرایط کار آن جا، من تا اندازه ای از لحاظ مطبوعات و کتاب های فرانسه و انگلیسی و به میزان فوق العاده ای از لحاظ مطبوعات و کتاب های روسی در مضیقه بودم. ولی با این وصف از کتاب ج. آ. هوبسن، مهم ترین اثر انگلیسی درباره ی امپریالیزم با دقتی، که به اعتقاد من این اثر شایسته آنست، استفاده نمودم.

^۱ - لنین در ۱۹ ژوئن سال ۱۹۱۶ نگارش کتاب را به پایان رساند و دست نویس آن را برای چاپ به بنگاه نشریات «پاروس» فرستاد. اعضای جناح منشویک سوسیال دمکراسی که در این دفتر انتشاراتی کار می کردند انتقاد شدیدی را که از تئوری های اپورتونیستی کائوتسکی و منشویک های روس (مارتف و دیگران) شده بود از کتاب حذف کردند و کلمه «رشد و انتقال» را (رشد سرمایه داری و انتقال آن به امپریالیزم سرمایه داری) با کلمه «تبدیل» و عبارت «جنبه ارتجاعی» را (جنبه ارتجاعی تئوری «اولترا امپریالیزم») با عبارت «جنبه عقب مانده» و غیره تعویض نمودند. این کتاب در آغاز سال ۱۹۱۷ به توسط بنگاه نشریات «پاروس» تحت عنوان «امپریالیزم به مثابه مرحله نوین سرمایه داری» در پتربورگ از چاپ خارج شد. لنین پس از ورود به روسیه پیش گفتاری برای این کتاب نوشت در اواسط سال ۱۹۱۷ کتاب منتشر گردید.

این رساله با در نظر گرفتن سانسور تزاری نوشته شده است. بدین جهت نه تنها مجبور بودم جدا به تجزیه و تحلیل صرفاً تئوریک و به ویژه اقتصادی- اکتفا ورزم، بلکه در بیان تذکرات سیاسی معدودی نیز که ذکر آن ها ضروری به نظر می رسید ناگزیر بودم نهایت احتیاط را مراعات نموده و این کار را با ایما و اشاره و به کمک آن زبان لغنتی ازوپ انجام دهم که تزاریزم همه ی انقلابیونی را که برای نگارش یک اثر «علنی» قلم به دست می گرفتند و ادار می ساخت بدان توسل جویند.

اکنون که روزهای آزادی فرا رسیده، خواندن مجدد آن قسمت های رساله که در نتیجه اندیشه از سانسور تزاری تحریف گردیده و در منگنه ی آهنینی فشرده و متراکم شده بسی شاق و دشوار است. در این باره که امپریالیزم آستان انقلاب سوسیالیستی است و در این باره که سوسیال شونیزم (سوسیالیزم در گفتار و شونیزم در کردار) خیانت کامل به سوسیالیزم و گرویدن کامل به جبهه ی بورژوازیست، و نیز در این باره که این انشعاب در جنبش کارگری، با شرایط عینی امپریالیزم و غیره مربوط می باشد ناچار بودم با زبانی «برده وار» سخن گویم و مجبور بودم دقت خواننده ای را که به این مسأله علاقه مند بود به سلسله مقالاتی که از سال ۱۹۱۴ تا ۱۹۱۷ در خارجه نوشته ام و به زودی تجدید چاپ خواهد شد- معطوف دارم. به خصوص لازم است درباره ی قسمتی که در صفحات ۱۱۹ و ۱۲۰* این رساله ی مسطور است تذکری داده شود. برای این که با مراعات سانسور به خواننده توضیح داده باشم چگونه سرمایه داران و سوسیال شونیست هائی که به جبهه ی آن ها گرویده اند (همان سوسیال شونیست هائی که کانتوسکی چنین ناپیگیرانه با آن ها مبارزه می کند) در مورد مسأله مربوط به انضمام طلبی بی شرمانه دروغ می گویند و چگونه انضمام طلبی سرمایه داران خودی را برده یوشی می نمایند مجبور بودم به عنوان مثال... ژاپن را در نظر گیرم! خواننده ی

*- رجوع شود به بخش ۷- امپریالیزم به مثابه مرحله ی خاصی از سرمایه داری (در همین جزوه).

دقیق به سهولت می تواند به جای ژاپن - روسیه و به جای کره - فنلاند، لهستان، کورلند، اوکراین، خیوه، بخارا، استونی و مناطق را قرار دهد که ساکنین آن ها ولیکاروس نیستند.

می خواهم اظهار امید کنم رساله ی من به درک یک مسأله اساسی اقتصادی یعنی ماهیت اقتصادی امپریالیزم که بدون بررسی آن فهم چگونگی جنگ کنونی و سیاست کنونی به هیچ وجه میسر نیست - کمک خواهد کرد.

مؤلف

پتروگراد، ۲۶ آوریل سال ۱۹۱۷

منبع: منتخب آثار تک جلدی لنین صفحه ی ۳۹۲

بازنویس: یاشار آذری

آدرس انترنتی کتابخانه: <http://www.iwsn.org/nashr.htm>

آدرس پستی: BM IWSN, London WC1N ۳XX, UK

ایمیل: yasharazarri@yahoo.com

مسئول نشر کارگری سوسیالیستی: یاشار آذری

تاریخ بازنویسی: ۱۳۸۵